

තිරස් ජාලගත වැව් පද්ධති ආශ්‍රිත පාරිසරික පසුබිම
(දකුණු විලව්ව කෝරළයේ පහළ හල්මිල්ලෑව ඇදුතු වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත ව)

ඒ.එම්.ඒ.එච්.එම්. හේමානිලක¹ එම්.පී.එන්.එන්. ජයසිංහ² සී.ආර්. විනානච්චි³

කෘෂි කර්මාන්තය ප්‍රධාන කොටගත් විවිධ අවශ්‍යතාවන් උදෙසා ජලය රඳවා ගැනීමට ඉදි කරන ලද කෘත්‍රීම තඩාගය වැව වන අතර එකිනෙකට ඇදී සම්බන්ධ වන පරිදි පෝෂණ රටාවකින් යුතු කුඩා වැව් සහ මහ වැව්වලින් යුතු වැව් තිරස් ජාලගත පද්ධතියක් වේ. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු විලව්ව කෝරළේ පහළ හල්මිල්ලෑව ප්‍රදේශයෙහි මෙවැනි තිරස් ජාලගත වැව් පද්ධතියක් නිරීක්ෂණය වන අතර ඒ ආශ්‍රිත පාරිසරික පසුබිම කෙබඳු ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව මුල් කර ගනිමින් දකුණු විලව්ව කෝරළේ පහළ හල්මිල්ලෑව ජාලගත වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත පාරිසරික පසුබිම හඳුනා ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. එහි දී ක්ෂේත්‍ර සහ ක්ෂේත්‍ර නොවන ගවේෂණ ක්‍රමවේද යොදා ගැනිණි. ප්‍රධාන වසයෙන් ඊසානදිග මෝසමෙන් වර්ෂාව ලැබෙන මෙම ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත ව පවතින්නේ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයකි. එහෙත් මෙම ජාලගත වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත ව දක්නට ලැබෙන පාරිසරික තත්ත්වය ඊට හාත්පසින් වෙනස් ස්වරූපයක් ගන්නා ආකාරයක් පෙන්නුම් කරයි. එයට හේතුව ලෙස මෙම ජාලගත වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත පරිසරය වැවෙහි ජලයෙන් පෝෂණය වීමයි. පහළ හල්මිල්ලෑව ලෙස ව්‍යවහාර කෙරෙන වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත ව කුඩා උස් වැටි කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. එහෙත් භූ දර්ශනයේ වැඩිපුර ම පෙන්නුම් කරන්නේ තැනිතලා භූමිත් ය. මෙම වැව් පද්ධතිය ආශ්‍රිත ව පවතින ගස්ගොම්මන සහ කට්ටකාඩුව සුවිශේෂී ජෛව විවිධත්වයක් පෙන්නුම් කරයි. මෙහි ශාඛායනය පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීමේ දී ඝන ශාඛ, යටි ශාඛ, සහ ජලජ ශාඛ විශේෂ පවතින බව හඳුනාගත හැකි විය. ඝන ශාඛ ව්‍යාප්තිය බහුල ව දැකගත හැකි වූයේ වැව් තාවුල්ල හා වෑ කන්ද ආශ්‍රිත ව වේ. කුඹුක්, මයිල, කෝන්, වීර, සියඹලා, නුග යන ශාඛ ද යටි ශාඛ ලෙස වැල් පෙනෙල, කීකිරිදිය, බැලතණ වැනි ඖෂධීය ශාඛ සහ මුගුණුවැන්න, කංකුං, තැල්කොළ වැනි පලා වර්ග, පන් වර්ග ඵරමිනියා, දං වැනි කුඩා පළතුරු ශාඛ හඳුනාගත හැකි වේ. ජලජ ශාඛ ලෙස නෙළුම්, කුඹුදු, මානෙල්, ඕලු සහ හම්බු විශේෂ මෙන් ම ජපන් ජබර, සැල්විනියා වැනි ආක්‍රමණශීලී ශාඛ දක්නට ලැබේ. මෙම වැව් පද්ධතිය ඇසුරු කොට ගනිමින් පරිසරයේ වාසය කරන සත්ත්ව ප්‍රජාව ලෙස ජලජ ජීවීන්, උභය ජීවීන්, පක්ෂීන්, උරගයන්, කෘමි විශේෂ හඳුනාගත හැකි ය. ඔවුන් අතර ඒකදේශික මෙන් ම සංචාරක සත්ත්වයෝ ද වෙති. ඒ අනුව පහළ හල්මිල්ලෑව තිරස් ජාලගත වැව් පද්ධතිය මඟින් එම ප්‍රදේශයේ මානව හා සත්ත්ව ප්‍රජාවන් පෝෂණය වීමට සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලැබෙන බව හඳුනාගත හැකි වේ. එසේ ම මෙම තිරස් ජාලගත වැව් පද්ධතිය වියළි තැනිතලා ප්‍රදේශය ජලජ පාරිසරික රටාවක් ගොඩනැගීම සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි නිදසුනක් ලෙස පෙන්වාදීමට හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: තිරස් ජාලගත වැව්, පහළ හල්මිල්ලෑව, ශාඛායනය, සත්ත්ව ප්‍රජාව, පරිසර පද්ධතිය

¹ ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ. hasankamadumali123@gmail.com
² ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ. nimalshajayasinghe@gmail.com
³ ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ. chandanawithanachchi@hotmail.com